

KALVINISTA VILAG

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR ÉS DR. NAGY GÉZA

Megjelenik minden hónapban kétszer - Előfizetési díja félévre 60 Lei. Egész évre 120 Lei
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

III. ÉVFOLYAM

1929. FEBRUÁR 1.

3. SZÁM

Ébredés.

Vannak virágok, amik, alig kezd olvadni a hótakaró, már kidugják kicsiny fejüket az átmelegedő földből s bátortalanul köszöntik az ébredés évszakát. Olyan jól esik megpihenni a szemnek a tavasz ez első hirnökein s hinni, hogy utánuk majd virágba fog borulani az egész tájék.

Ez a kedves kép jutott eszébe azoknak, akik a közelmúlt napokban tanui lehettek egy feledhetetlen jelenetnek. Távoli kicsiny faluból, havas hegyek közül küldöttség kereste fel egyházkerületünk előjáróit. Amint végig kopogtak ünneplő tiszta ruhában a nagy város járdáján, a tovasiető városi ember arca is mintha egy pillanatra felderült volna: Székelyek!... Vajjon hova mehetnek? S mikor látták bekanyarodni a kis csapatot az Igazgatótanács épületébe, talán sokan szorongó érzésekkel néztek utána: Ismét baj van valamelyik egyházban. Pap, tanító ellen jönnek panaszkodni.

Pedig most az egyszer igazán nem perbeszállás végett mozdult meg az eklézsia népe. Sokkal komolyabb, életbevágóbb ügyben kopogtatnak a kerületnél: *Lelkipásztorukat reklamálják vissza.* Ez a lelkipásztor még ifjú ember, csak nem rég telepedett meg köztük, svájci, franciaországi egyetemek látogatása után. Mint afféle meggondolatlan, fiatal ember két kézzel fogott hozzá az építő munkához. Az egyikkel épített, tanított, szorta az ígét, vigasztalt, szolgált, a másikkal pedig, mint Nehemiás az épülő Jeruzsálem falán, kardot suhogtatott. Sokan kezdetben örömmel, boldogan követték őt, de az első idők mámore után kezdett egyeseknek fájni, mikor hadat izent régi, vallásunkkal ellenkező szokásaiknak. Az összeütközés kikerülhetetlen volt. Az ifjú pásztor alatt kezdett melegedni a talaj s bár feljebbvalói igazolták

minden eljárását, úgy érezte, hogy neki távoznia kell más gyülekezetbe, ahol még nem rendült meg a bizalom iránta.

És itt jön a fordulat, az új idők jele. Mikor már készen volt a másik eklézsia egyhangú választása és csak a beköltözés hiányzott, észbe kapott a régi nyáj: *Nem, ezt az embert nem engedjük!* Nekünk szükségünk van továbbra is az ő bátor hitére, erős kezére. Mi nem kívánjuk; mondották a püspök előtt, hogy nálunk töltsse el egész életét. Csak arra kérjük s legyen ebben az egyházkerület nekünk valamiképp segítségünkre, hogy ez az ifjú ember még néhány évig maradhasson vissza nálunk és tanítson minket továbbra is arra, hogy *mi az igazi református vallás.*

Leirtuk ide, lapunk vezető helyére ezt a jelenetet intésül, vigasztalásul, buzdításul. Intésül azoknak a kishitűeknek, akik aggódó, bíráló vagy éppen kárörvendő tekintettel néznek be egy-egy ilyen „túl buzgó” pásztori munka által megzavart gyülekezet kerítés hasadékain: Lám, az ifjú munkás! Nem bir az erejével. Valamikor mi is így kezdtük, de azután az élet megtanított lassabban, óvatosabban járni. A világot nem lehet úgy sem megváltoztatni. Az embernek kötelességei vannak magával, családjával szemben is. Az első a békesség stb. S nem látják meg, hogy Isten nemcsak a permeteg esőben van jelen, hanem a tisztító viharban is. Nem akarják elhinni, hogy még mindig igaz az ige: Az igazak segedelme pedig az Úrtól van: Ő az ő erősségük a háborúság idején (37. Zsolt. 39. v.). Nem érzik, hogy az ők mérsékletük sokszor hitetlenség.

És vigasztalóddjanak azok, akik reménytelenül sóhaitoznak: „Vigyázó, meddig még az éj? A nép mind hitetlenebb, gonoszabb

nagyobb szabású mozgalom, nem volt nemcsak megvalósítva, de még programmba se véve!

A Kún-kollégiumban az élet kontinuitását mi biztosítva látjuk, mert a romok felett, tövisek között, kinyithatót a legszebb lilimág is, az egyetlen belmissziós, kharitativ intézmény; az árvaház illt valósulhatott meg!

Csak a jó Isten tudja, hogy mint tudtuk az egyházkerület vezetőségével együtt aggodalmaskodva, sokszor tusakodva, 14 árvánkat eddig ellátni, ruházni és élelmezni. Árváink a 42 internátusi gyermekkel együtt vannak elhelyezve az ó-kollégiumban, melynek képét bemutatjuk olvasóinknak.

Gondoljon minden nemes lélek szeretettel, áldozatos, jézusi világoskodó szívvel, erre az épületre. Most is ott leng felette a legnagyobb magyar kálvinista emberbarátnak: Kún Kocsárdnak örökké áldott szelleme, aki maga is csak romokat talált otthon, mikor az 5 éves fogságból hazakerült. de aki erős akaratral kitarással — új életet varázsolt a gyógyi romok felé.

Ebben az ódon épületben is újra pezsdül az élet.

Amint Dr. Szöllősy János érdemes kollégiumi gondnokunk mondta: „illt nincs temetés, hanem keresztelő. Egy testté vált gondolatot jegyezzünk el a legmagyarabb keresztény Anyaszentegyházban. Egy gondolatot bocsátunk ki innen az életre a magvaság és a ref. Egyház gondviselése és oltalma alatt!”

Gergely Ferenc.

Középiskoláink benépesítése.

Nagy figyelemmel és érdeklődéssel olvastam a Ref. Szemlében a ref. tanáraink kolozsvári értekezletéről felvett jegyzőkönyvet. Úgy gondolom, hogy az ott felvetett kérdések minden, a tanári és lelkesítői karhoz tartozó testvérünknek szíven fekszenek. Én azokkal közvetlen kapcsolatot érzek egy is, mint lelkesítő, de meg mint sok fiú gyermekes családapa is. Gyönyörű elvi megalapozást jelent a tanári értekezlet munkája kulturmissziókat illetőleg. Különösen megragadta figyelmemet, a Csefő ig. aa. előadása után megállapított 13 pont. Ezekből elsősorban a 10 és 11: „A társadalom: a szülők és az ifjúság révén az iskola érdekszférájához közelebb hozandó.” „Iskoláink számára — különösen a nép műveltségének emelése végett, minél több ifjú laborzandó.” Az előbbivel függ össze a Járai igazgatónak: „A társadalom megszervezése iskoláink érdekében.” c. előadása, az utóbbival meg Csutak igazgatónak: „Mit tehetnénk a falú lakosságának kulturális életünkbe való bekapcsolása érdekében.” c. előadása.

E két témával kapcsolatban a gyakorlati keresztül vitelre nézve leszek bátor elgondolásomat papírra vetni. Hogy a teendők sürgős elvitathatatlan. Erről meggyőző a helyzetkép szomorú volta. Csak a szűkebbkörű erdővidékről beszélek, hól a viszonyokat nagyjában ismerem. Kisbaczonnak a régi jó időkben 20—25 évig állandóan volt 15—20 közép isk. tanulója és sok derék embert adott a magyar társadalomnak, ma, dacára annak, hogy a kérdést állandóan felszinen tartom és mindent elkövetek, hogy meggyőzzem a szülőket a gyermektanítás mai viszonyok közt is helyes voltáról, csak 9 van, de ezt a számot 5 intelligens szülő gyermekei teszik ki, miért is kivételes állapotnak veszem. Tény, hogy a nép nem akar taníttatni. Eddig is kenyérkereseti forrást kerestek a tanításban. Ma azzal érvelnek, hogy minden pályát, minden hivatalt az uralkodó faj dédelgetett gyermekei foglalnak el, de meg olyan költséges is, hogy a sok félelépnyen sanyargatott magyar ember nem bírja. Nem akarják megérteni, hogy a mai viszonyok közt nekünk szánt ipari, kereskedelmi sőt gazdasági pályán is szükséges a tudomány. Hiszen pl. a gazdaság is tudomány, még pedig egyike a legnehezebbeknek. A szűkebbkörű Erdővidéknek 15 egyházközsége van, ezekből 7—8-ban, leszámítva a pap-tanítói vagy jegyzői családok gyermekeit, egy középisk. tanuló sincs, a többiben is alig akad 1—2. Szóval régen Kisbaczonnak volt annyi középisk. növendéke mint ma az egész Erdővidéknek. Ez bizony szomorú kép. És még fokozódik az udvarhelyi kollégium beszűntetésével és a baróti alsóbb tagozatú iskola teljes románnyelvűvé tételével.

Hogy gondolom én már most, hogy minden vidék bekapcsolásának minél teliesebben a neki legjobban megfelelő középiskolánk körletébe? Pl. Erdővidék a sepsiszentgyörgyi kollégiumunk körletébe. Ennek propagálására igen alkalmas a téli időszak. Mindenfelé most tartjuk a vall. estélyeket. A távolsági akadályok legyőzésében szépen kiegészítenek a modern technika vívmányai. Falvaink is be vannak hálózva autóbussz járatokkal. Vidékünk bármelyik községét meg lehet járni 80—100 lei költséggel. Egy-egy vall. estélyünkön jelennek meg a kollégium egy kiküldöttje. Tartson a cél érdekében szükséges beszédet. A lelkesnek legyen gondja ének vagy szavallatban a kiválóbb gyermekeket felléptetni. Estély után az ott megjelent szülőkkel egy kis konferencia tartandó. Ilyen alkalommal érvényesülhetne Kovács Benedek gondolata „a diákokkal propaganda útakat kellene tenni a falvakban, hogy a falusiak kedvet kapjanak a tanulásra.” A kiküldöttel jönne 3—3 kiváló diák, akik szerepelnének, hogy a nép lássa, milyen különbség van egy iskolázott és egy parlagon maradt ifjú közt, hogy csakugyan kedvet kapjanak a tanulásra. Meg kellene változtatni az olyan természetű ferde fel fogást, mint amelyet egy anya hangoztatott nekem, mikor beszéltem neki, hogy kitűnő tanuló leánykáját középiskolába vigye. „Nem viszem tiszteletes úr, mert ha 2 évig ott lesz, már nyáron nem fogja az aratóknak az ebédét elvinni.” A téli időszak azért alkalmas mind ezekre, mert akkor lehet a népet legjobban összehozni. Továbbá, mivel télen nem végeznek az emberek olyan sok és nehéz fizikai munkát, nem is olyan fáradtak, testileg és fogékonyabbak minden iránt, Ez nálunk — a nép közötti vezetőknél — tapasztalati tény. Ilyen alkalommal lehetne társadalmunkat is iskoláink támogatására megszervezni. Így valósulnának meg a Csutak ig. aa. gondolatai, hogy az iskola a lelkesekkel és a szülőkkel közvetlen kapcsolat teremtse, az iskola és egyház közti testvéri viszony kifejlődjék. Oly boldogan szemlélem, hogy a sepsiszentgyörgyi kollégium még koszt és szállás dolgában is lelkeseknek-szülőknek egyaránt milyen kedves találkozó helye. Úgy megyünk oda, mint hazra.

A lelkesítői kar hathatós támogatására minden középiskolánk vezetősége számíthat. Az egyházmegyei belmissziói előadók

Dr. Kecskeméthy Istvánné halála. Súlyos veszteség érte dr. Kecskeméthy István theol. tanár testvérünket. Jó élettársa, Schodl Irma, akiről a gyászjelentésben olyan meg-
 rázó szépséggel mondja, hogy hitének boldog osztályosa, küzdelmei viharaiiban békeségének örök mécsese volt, aki soha el nem maradt, sem el nem hajolt tőle még gondolatban sem, január 23-án „előrement a mi Urunkhoz”. Hogy ki volt ő otthonában és Isten országa földi munkásai közt, arról sokat lehetne írni és sokat tudnának beszélni azok, akik ennek a két Krisztusban élő léleknek „nem e világból való” belső életét figyelhet-
 ték, szemlélhették. Alig merünk közelíteni az árván maradt, súlyosan megpróbált lélek fájdalomához a vigasztalás gyarló szavaival s csak halkán imádkozunk számára a Belhesda angyalának alászállásáért, aki üdítő gyógyulást árásszon beleg lelkébe. Az elhunyt drága feleség temetése január 25-én történt meg a theológia díszterméből egyházunk és a testvéregyházak előljáróságainak, a theol. ifjúságnak és nagyszámú résztvevő közönség jelenlétében. A vigasztalás igéjét Máthé Elek bonc hidai lelkész hirdette keresetlen, szívhez szóló szavakkal, a sírnál pedig ugyan-
 csak ő olvasta az élet igéjét és búc uzott a viszontlátásra az elköltözőtől. A hit diadalmas hangja tört fel a temetés minden mozzanatából, körülölelve Krisztust, az egyetlen reménységet.

Az egyetemes imahét a mint multkori számunkban jeleztük, jan. 6-tól—13-ig tartott meg a theológián, az itteni prot. egyházak pásztorainak vezetésével. Mindenkit meglepett az imaórák tömeges látogatottsága és az ott uralkodó buzgóság imádkozó készség. Tegye a kegyelmes Isten gyümölcsözővé a Léleknek ezt a ki-
 áradását úgy az egész keresztyénség, mint ref. egyházunk számára. Az egyetemes imahétben részt vettek még: Marosvásárhelyi ref. egyházunk, a ref. polg. leányiskolában Tóthfalusi József lelkész vezetésével a nagy-
 termet megtöltő keresztyén testvérek nagy száma. — Sáromberki ref. egyházunk pedig a templomban tartotta d. u. 6—7 óra között imaóráit Zolányi Pál lelkész vezetésével a gyülekezet komoly és áldott részvételével.

Főt. Püspök atvándfia mint az elmúlt évben, most is egy hat órás előadást tartott a Nőszövetség keretében, de lik. minden kereső ref. egyháztal számára a kálvinizmus nagy igazságairól és életformáló erejéről. A theologia díszterme minden alkalommal megtelt érdeklődő, útban levő, vagy már Krisztusban örvendő lelekkel, akik áhítatos csendben, feszült figyelemmel és nagy lelki nye-

reséggel hallgatták a legmélyebb hit és erkölcsi igazságok vonzó, szemléltető megvilágítását s az ezekből folyó gyakorlati követelmények részletezését az egyházi, társadalmi és egyéni életre nézve. Jól esett ott látnunk kolozsvári ref. intelligens hiveink vezéralakjaitól elkezdve egészen a világi pályán levő egyetemi hallgatókig mindazokat, akikre egyházi életünk bekövetkező nehéz harcaiban reménységgel nézünk. Legyen áldott a végzett munka, hogy mind a magvető, mind az aratók együtt örüljenek.

Épülő gyülekezeti házak. Mezőtúron a presbyterium elhatározta, hogy az egyházközség 400 éves reformálásának megünneplésére egy olyan gyülekezeti házat épít, amelyben minden építő munka megfelelő helyet találjon. Kiskunhaloson is gyülekezeti házat építenek, amelyben helyet kap a Nőszövetség és a Református önképzőkör. Jászkarajenőn az ősszel nyitották meg a gyülekezeti házat. Tudomásunk szerint több erdélyi egyházunk is foglalkozik egy ilyen hajlék építésének tervével. Ma már, amikor minden társadalmi közösség a meghitt, bízalmas érintkezés fontosságát a testületi szellem kialakításában felismerte, ref. egyházunk sem mellőzheti az erre szolgáló intézmények létesítését. Még ahol megvannak iskoláink, ott helyet talál az építő munka és tiszta közösség után vágyódó lélek, de hány olyan helység van, ahol semmi egyéb nem áll rendelkezésre e célból, mint egy fűtetlen, csak vasárnapokon megnyitó, hideg templom? A gyülekezeti házakban a ref. egyház régi áldásának a *családi szellemnek* megelevenedését szemlélhetjük.

Az újszegedi missziói egyházközség imaházat és lelkészi lakást épített. Elhatározták, hogy három éven belül még egy templomot fognak építeni. Üdvözljük ébredező és bátran alkotó testvéreinket ott a r. kath. nagyváros külterületén!

Református nap Kékesen. Talán így nevezhetjük azt a gazdag napot, amit a Mezőség szívszórt kis egyházainak (Kékes, Mezőverese egyháza, Vice, Magyarborzás) lelkészei és presbiterai január 20-án Kékesen tartottak s ahol egymásután bontakoztak ki a résztvevők számarány egyházunk áldásai. A céleltt komoly *lelki munkával* telt el Istentisztelet után, amit Gráf József vicei lelkész végzett, Török István a ref. egyháztagok kötelességeiről, Cseh Emil az egyházfegyelem szükségéről és alkalmazásáról beszélt, amikhez a jelenlevő presbiterok is alaposan, komolyan hozzá szóltak. Délután az egyházmegye világi főjegyzője, dr. Nagy Endre tartott *gazdasági* előadást, amit hasonlóképpen eszmecsere követett. Este a ref. iskolában műsoros *estélyt* és *szereletvendégséget* rendezett a helybeli Nőszövetség. Az estélyen Dérczi Imre a szenvedés és hit egymáshoz való viszonyát, Csekem-
 Ádám bm. előadó pedig a nőszövetség feladatait világították meg érdekes előadásokban. Az estély többi részét és a szereletvendégséget a helybeli papné vezetése alatt álló dalkar és kedves szavaltatok tették válogatottá. A résztvevők lélekben meggazdagodva, új elhatározásokkal és munkakedvvel távoztak otthonukba.

A dési ref. nőszövetség mint minden évben, most is nagy tevékenységet fejt ki a ref. iskolás gyermekek gondozása terén. Az összes szegény tanulókat ruházattal és könyvvel látta el, 32 külvárosi gyermeket pedig, akik a déli órákban a nagy hideg és távoltság miatt nem tudnak hazajárni ebédre, e célból ref. családoknál helyeztet el.

A nagyvárad **presbyteriánus papok** (dr. Gyenge és Pálffy) „hogya a palást látásához hozzá szokott nép lelkéhez az evangéliumot könnyebben odavihessék” a galléron és elején vékony aranyzsinór szegéllyel ellátott palást viselését határozták el és léptették életbe.

Bukarestben a múlt év tavaszán végre megindult a vasárnapi iskolai munka. Jelenleg 4 helyen, két egyházi és két magánépületben gyűlnek össze gyermekeink, m. e. 98-ans az evangélium áldásai mellett nemzeti öntudatuk fejlesztésében is részesülnek. Több olyan gyermek van, írja Egyházi Ujságjuk, aki közöttünk tanult meg újra magyarul. Ugyanott a Nőszövetség rendszeres biblia és kézimunkaórákat, szeretetvendégségeket rendez, a karácsonyi ünnepek alkalmával pedig a szegény gyermekeknek, munkaképteleneknek stb. élelmiszerekben és ruhákneműekben 30 ezer L értékű adományt osztott ki. A többi munkák közül különösen a főiskolai hallgatók bibliakörének és a ref. iparos kör áldásos működését említhetjük meg. A hit és szeretet fénye világítsa be ezt a nehéz munkamezőt!

Magyarországon a protestánsok közt kinos megilletést keltett Klebersberg kultuszminiszternek azon intézkedése, hogy a 21 apáca rendnek 6 millió állami segélyt utalványozott és a szegedi egyetem klinikáit r. kath. betegápoló rendházakkal bővíti ki. Ezzel szemben Balhazár püspök akciót indított, hogy a debreceni egyetemi kórházd iakonistaképző intézettel és diakonisszákkal láttassék el, az egyetem számára pedig a nagyerdői telepen új ref. templom építtessék. Szünekből kívánjuk, hogy jogos igényeik mielőbb teljeseedsbe menjenek.

Dr. Nagy Gyula volt erdélyi lelkészársunkat ki egyideig a budapesti egyházban hitoktató volt, a kádárkúti egyház lelkipásztorának választotta.

Minden baranyai család negyedik gyermekét Ravasz László püspök keresztelei megígérete szerint. Jan. 23-án Pécsen volt az első ilyen jellegű keresztele.

Németország lakóinak felekezeti megoszlása az 1925-i népszámlálás szerint a következő: 4.014.677 protestáns, amiből 39.481.141 az evangélikus egyházhoz tartozik, 20.193.334 r. kath., véptül 564.3.9 izraelita. A lakosság közt van még 1.140.957 felekezeti élküli vagy különböző világnézetű közösségek tagja. A statisztikában nélkülöztük az önálló egyházban élő vagy sajtóságaikhoz ragaszkodó reformátusok lélekszámát.

Basel reformációjának emlékűnnepere nagy előkészületeket tesznek. 1529 febr. 9-én volt 400 éve, hogy a Kanton hivatalosan is elfogadta a Kálvini reformációt. Ezen a napon egy nagy gyűlésben a város vezető polgárai megjelenvén a városi tanács előtt, követelték a ref. hitvallás elfogadását. A város reformátora Oecolampadius volt. Az esemény emlékűnnepe január 27-én ülik meg az ósregi „Münster”-ben a székesegyházban, délután a város legnagyobb termében nagyszertű ünnepség lesz. A nagy esemény ünnepét a Kanton többi egyháza febr. 3-án tartják.

Az állam és egyház szétválasztása Dániában
A szociálista párt újabban egy törvényjavaslatot terjesztett a dán parlament elé az állam és egyház szétválasztásáról. A parlament egy bizottságot küldött ki a javaslat megvitatására, melyben püspökök, lelkészek és világiak foglalnak helyent. Dániában a lutheránus egyház az államegyház.

Női lelkészek Németországban. Németországban a prot. egyházak mind jobban kezdenek fogalkozni a nőknek a lelkipásztori szolgálatban való alkalmazása kérdésével, amire az indítást a nő-theologusok nagy száma adja. A múlt évben 140 nő hallgató volt a theol. fakultásokon. Tübingenben 34, Berlinben 18, Marburgban 15, Erlangenben 12. Greifswaldban 9. Heidelbergben és Münsterben 8, Kielben 7, Jenában és Rostockban 5, Göttingenben, Halleban, Königsbergben 4, Leipzigban 3, Bonn és Breslauban 2. 1927-ben csak 95 nő hallgatót theológiát.

Kommunista cionista gyarmat van Jaffa és Akka között, ahol a ruhanemő, házivászon és enivaló kivételével minden közös tulajdon. A gyermeket fél éves korában egy otthonba helyezik el, ahol az összes gyermekeket nevelik. A szülőknek nem kötelességük gyermekeiket táplálni, s ezek szülőiket nem „apának” és „anyának” hívják, hanem keresztnévükéről nevezik. A körülakó arabok erősen megvannak botránkozva a kommunista zsidó asszonyok és lányok feltűnő és illetlen magaviselete felett.

Nekem sokféle gyengeségem volt, amelyeket nektek el kellett tűrnotök s mindaz, amit tettem, alapjában véve semmi... Ime másodsor is azt mondom, amit tettem, mit sem ér s én nyomorult teremts vagyok. Azt azonban elmondhatom, hogy mindig jót akartam, hibáim nekem nem tetszettek soha s az Úr félelme mindig bent gyökerezett szívemben.

KÁLVIN.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. V. Nagybecsű leveledet vettük s beígért munkásságodra örömmel számítunk. Meg vagyunk győződve, hogy tolladból csak hasznos és az angyaszentegyházat építő dolog kerül ki.

K. L. A sok előfizetőt hálásan köszönjük s azok számára a lapot megindítotuk. Bár mások is így vennék pártfogásukba lapunkot, mert ezzel nem nekünk, de a magyar kálvinizmus ügyének tennének szolgálatot.

G. Gy. Felhatalmazásaidat vettük. Negyon köszönjük. Előbbi nyilatkozatodra csak annyit kívánunk válaszolni, hogy az elvi természetű viták, sőt harcok elől nem futunk meg, de ártó szándékú emberek elől kitérünk.

Többeknek. Hogy lapunk mellett a R. Cs-ra, vagy viszont emellett a mieinkre miért van szükség, ezt könnyű belátni, aki a két lap hivatásával szemben né. Szerintünk mind a kettőre szükség van.

M. K. Írásaidat várjuk. Istenországát szolgáljuk, de nem mi építjük azt, hanem maga az Uristen, aki annyit használ fel a mi szolgálatunkból, amennyit arra méltónak és érdemesnek tart. Így ha elveszük is az embertől azt a dicsőséget, hogy Istenországa építésével dicsőredek, de fennmarad az a kiváltság, hogy Istenországa mellett demonstrálhat.

B. B. Köszönet a lelkes propagandáért és az imádságos jókívánságért. Reméljük, hogy úgy a megrendelt példányok, mint a mutatványszámok megérkeztek.

S. K. Elismerésedet hálásan köszönjük. Levélben többet.

D. E. M. M. A cserépeldányok megküldése iránt intézkedtem.

Sz. G. Leveledet s testvéri támogatásodat hálásan köszönöm. Örvendek, hogy túl vagy minden bajon. Túlán nemsokára lesz a kalmom a személyes látogatásra is. A K. Gy. hazatelepítése igen nehéz dolog. Ahoz, hogy valaki itt lelkes lehessen, román állampolgárnak kell lennie, amit alig hiszem, hogy megszerezhesen. Szeretetteljes üdvölet.

Dr. I. G. Értékes tanulmányodat megkaptam s egy közelebbi számban megkezdjük a közlését. Kisebb cikkek történelmi miniatűrök és tudósítások az egyház-megye életéből szintén jól fognának.

T. Gy. a lapot az irt címekre megindítottuk. Cikkeidet, mivel a mi méreteinket meghaladja, átadtam Az Út-nak közlés végett.

N. S. Örömmel olvastam az Egyházi Ujságot, az ébredésnek benne felsorolt jeleit és kedves sorait. Lám, végre mégis csak megmozgatja Isten Lelke ott is a sziveket s a pusztulás fenyegető rémei helyett az élet áldott jelei kezdenek mutatkozni. Azokkal az órási feladatokkal, amik ott tornyosulnak, csak az igétől áthévitelt Krisztus szerelmétől égő lelkek tudnak megbirkózni. Ez nek a csoportosulása a legbiztatóbb. További tudósításait szeretettel várom a többi egyházakról is.

A szerkesztésért felel; Dr. NAGY GÉZA.

ALVINISTA VILAG

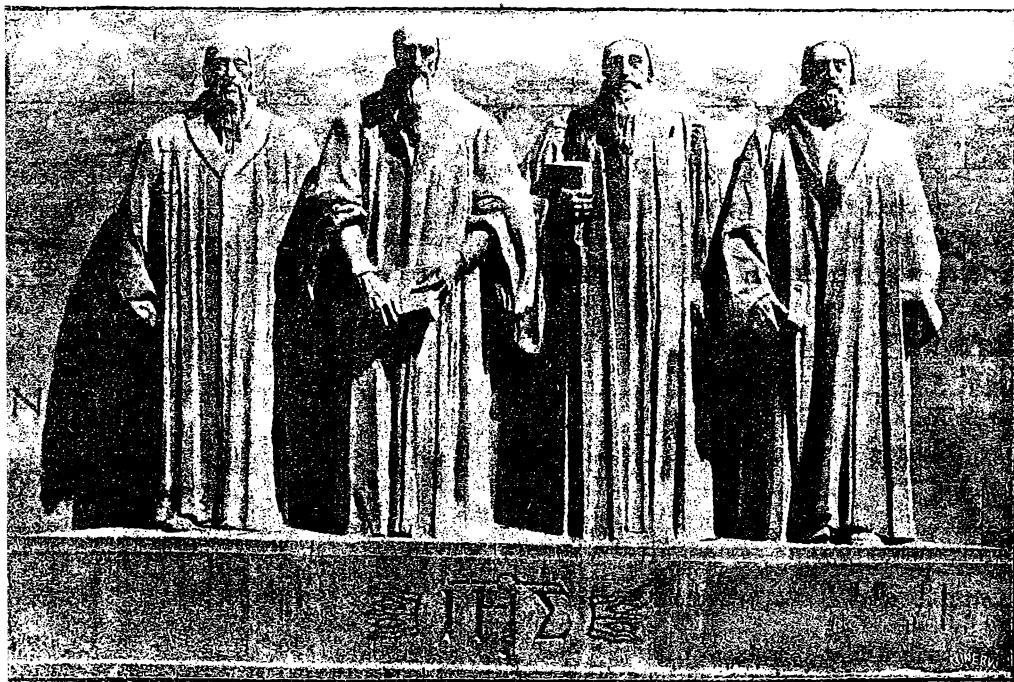
SRKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR ÉS DR. NAGY GÉZA

megjelenik minden hónapban kétezer - Előfizetési díja félévre 60 Lel. Egész évre 120 Lel.
Közösség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 38
Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők

OLYAM

1929. FEBRUÁR 15.

4. SZÁM

A REF. EGYHÁZ OSZLOPAPOSTOLAI

ALOM: Horváth Jenő: Mit jelent ma Erdélyben református magyarnak lenni? —
és Géza: Bonyhai Simon György. — L. D.: Egyházmegyei belmissziói előadók kon-
ja. — Kósa Mihály: Micsoda az igazság? — Dr. Lévy Lajos: Bornemissza Anna.
Zoltáni Pál: A falú problémája. — Krónika. — Szerkesztői üzenetek.

Így látják meg teljesen, mit jelent ma Erdélyben református magyarnak lenni: itt is ma az Ő követségét hordozni. Ezt és semmi mást. Akinek ilyen nagy és felséges hivatása van, nem ér rá mellékcélokért (egyéni érvényesülésért, kulturáért) küzdeni. Így találunk árvaságunkban atyára — a Mennyeire; hitünk testvérelenségében a reformáció ma is kötelező küldetésére — az Úr Jézus missziói parancsára. Mert nem véletlen az, hogy éppen itt Erdélyben és éppen ma halljuk egyre gyakrabban a nem reformátusok ajkáról azt az elismerő véleményt: „a református vallás a legtisztább vallás.” Mire kötelez ez, ha nem arra, hogy Erdélyben ma reformátusnak lenni annyit jelent, mint *legtisztábbnak* lenni?

Királyi sors ez, nem kolduskenyér. Királyi a terhünk is — hasonlít az Úr keresztjéhez — egyúttal kiváltság is. Sokkal nagyobb kiváltság, mint amekkora teher. S hány-szor a terhét érezzük csupán! Pedig lehet-e szármalmasabb valami, mint egy király, aki folyton csak arról panaszkodik, hogy nehéz a korona a fején!

Mindennap leborulva adjunk hálát az Istennek érte, hogy református magyarnak teremtet és elhívott, hogy ma Erdélyben Neki szolgáljunk. *Horváth Jenő.*

Bonyhai Simon György.

1673 - 1737.

Ha olvassuk a kükküllői ref. egyházmegye régi írásait és eljutunk az 1712. esztendőhöz, anyaszentegyházunknak a miénkhez sok tekintetben hasonló korához, a hosszas háború, az új német uralom és a rekatholizáció szülte romok felett egy, az isteni gondviselés által küldött férfiúnak, Bonyhai Simon Györgynek a nevével találkozunk. Új, friss életerő lendülete száll felénk a vizitációk és a parciais synodusok jegyzőkönyveiből. Erély és bölcsesség, szigor és meleg szív cselekedetei elevenednek meg a holt betűk soraiból és úgy érezzük, hogy az új esperessel, aki Gönczi István örökébe lépett, új korszak kezdődött az egyházmegyében, hogy aztán alig másfélévtized múlva mindaz a sok atyai drága áldás, mely tovább gyarapodott az ő lelkében, rajta keresztül bevonuljon egész anyaszentegyházunk életébe.

Bonyhai Simon György Bonyhán, Kükküllő megyében született az 1673. esztendőben. Édesatyja Simon János, édesanyja Cókfalvi Botos Zsófia volt. Édes atya az 1670. évben, mint politikai menekült, a magyarországi bujdosókkal együtt Erdélyben keresett és talált menedéket. A Wesselényi-féle összeesküvés után ugyanis, noha a tervezett felkelés vezetői katolikus főurak voltak, ma-

gyar protestánsok ellen fordult az üldözések dühe teljesen, mert a császár a protestantizmust is az ő uralma elleni lázadásnak tekintette és kiirtásukat határozta el. Sajnos, hogy ebben a magyar katolicizmus hűséges szövetségesevé lett. A borzalmakkal teljes gyászévtizedet a Rottal elnöklete alatt működő löcsei bizottság vezette be, mely a mennyire csak lehetett, már az 1670. évben elfogatta a tiszavidéki és felvidéki kálvinisták minden jelentékenyebb emberét. Az év vége felé már 200-at meghalad a az elfogottak száma. Aki csak tehette menekült és a bujdosók minden vagyonukat hátrahagyva, Erdély felé vették útjukat. És Erdély, ha fegyveres segítséget nem nyújtani üldözött testvéreinek, otthont, védelmet, menedéket és kenyeret adott a bujdosóknak. Így került Simon János Bonyhára, ott telepedett meg és ott alapított családot. Valószínűleg a bonyhai Bethlen udvarnál kapott alkalmazást. Jelentékeny vagyonnal, amint az természetes is, sohasem bírt, de rendes anyagi viszonyok közt élt és taníttatni tudta gyermekét. Bod Péter feljegyzi Smirnai Szent Polikárpusában, hogy Bonyhai Simon György szülei bár nagy gazdagsággal nem bírtak, de annál bővebben volt bennük a kegyesség és az Isten félelme és ebben igyekeztek nagy vigyázattal felnevelni gyermeküket.¹

Bonyhai Simon György tanulmányait a szépen virágzó kolozsvári kollegiumban kezdte meg, azután a nagyenyedi Bethlen kollegiumnak volt felette kiváló növendéke. Észbeli tehetségben, szorgalomban és jó magaviseletében messze felette állott tanuló-társainak. Bethlen Miklós főkurátornak, a kollegiumi ügyek legfőbb vezetőjének figyelme és érdeklődése teljes mértékben a védelme alatt álló bujdosó gyermeke felé irányult. Bizonyára már sejtette is azt a nagy hivatást, mely rá fog várni az anyaszentegyház életében.

A kollegium elvégzése után, mint a kollegium legkiválóbb növendékét, a seniori állásba tisztelték meg. Alig lehetett 23 éves, midőn a seniori állásból a fogarasi híres gymnasium hívta meg rektorának,² noha még külföldi akadémián nem volt. A fogarasi gymnasium egyike volt akkori 9 legkiválóbb iskolának és csak a 3 kollegium, hol teológiát is tanítottak, állott felette. Pár évi itteni tanári és rektori működésével a hozzáfűzött reményeket kezdte bevaltani. Mintaszerű tanulmányi és fegyelmi rendet teremtett és ezzel iskolája addigi jóhíret fokozta és a diákok száma felelte megszorodott. 1699. esztendőben, 26 éves korában, bocsátotta ki anyaszentegyházunk tanulmányainak gyarapítása végett a frankfurti egyetemre, a brandenbúrgi választófejedelem ösztöndíjára, me-

¹ Bod Péter Smirnai Szent Polikárpus 170 l.

² U. o.

Isten előtt s hogy nekie értünk, mint ártatlannak kellett meghalni és elszenvedni mindazt a büntetést, amelyet mi érdemeltünk meg, hogy elégtétele által elégtétessek az Isten igazságának. A bűnért büntetés jár. „A bűn zsoldja a halál”

Ez az az igazság, amelyről Ő bizonyítást tesz! Az ember fiának jöllehet el kell mennie, de jaj annak az embernek, aki az ember fiát elárulja, jobb lenne, ha nem született volna. Honnan tudja ezt Judás, honnan Pilátus, a tömeg s mindazok, akik őt keresztre juttatták? Pedig tudhatták volna, mert meg volt írva mindez szóról-szóra! Az ember bűne azonban elhomályosította az emberi látást, hogy mindezeket ne lássák hóhérai. De azért menthetetlenek. Pilátus a közönyössége, Judás a pénzéhség, a tömeg a hálátlanság, a papok tudományok gőgössége, katonák a csúfságuk miatt és mindnyájan, akik élünk a bűnünk tarka tömege miatt, amelyek miatt lett az Ő halála.

Testvéreim! „A bűn rettentő szolidaritása mindnyájunkat odakapcsol a Krisztus keresztléhez”. (Ravasz.) Amíg ez az igazság oda nem nyílallik szívünkbe, mi sem értjük meg az Igazságot, mint Pilátus és a többiek. Isten pedig bebizonyította, hogy ez az igazság a fundamentuma az egész mindenségnek: az igaz, a tiszta meghalt miattunk — érettünk: ártatlanul. Pilátus bizonyossága is igazolja: „... én nem találok benne semmi bűnt.”

Ha mi sem értjük, mi még menthetlenebbek vagyunk. Kálvin határozottan tanítja, hogy Isten a megváltást úgy végezte el, hogy annak egyes fázisait a mi értelmünkhöz mérte, hogy megérthessük azt. Pilátusnak benne kell lennie a „Credo”-ban, hogy világosan hallja, lássa mindenki az Ő halálának értelmét: ártatlanul ítéltetett el szenvedésre, halálra.

Öbenne engeszteltett ki Isten haragja az emberek iránt.

Az ő halála, a mi életünk ez az igazság.

Életünk minden pillanatában ezt az igazságot kell hordoznunk. *Kósa Mihály*

A hitnek nem a mi értelmünk és okosságunk rámája, hanem az Isten beszéde, a Szentírás, melyet csak el kell hinnünk, vagy foghatja meg az elme, vagy nem. *Geleji Katona István.*

Bornemissza Anna.

A női méltóság, erély, határozottság a harmadik főtulajdonsága. *Liliomarca* alatt egy hősnek a szíve dobogott. Szelid tekintete parancsolni tudott, szeméből egy tiszta szívnek megalkudni, nem tudó, őszinte beszéde és értelme sugárzott elő. Amerre csak nézett, ha az urasztalra való terítőt himezte, ha ekklezsiaalapító levelet írt, ha a szegényt fel-emelte, ha a fejedelmi tanácsban forgolódott, minden mozdulatában meglátszott, hogy e cs-lekedetek gazdája más, mint sok asszony, különb a többinél. Szavát nem res'elte határozottan és céltudatosan felemelni ott, ahányszor azt vette észre, hogy az igazság, a szeretet ellen törnek.

Teleki Mihály, Erdély vaskancellárja, nem egyszerű hajolt meg mélyen Bornemissza Anna győzedelmes akarata és világos igazságossága előtt. Mikor Teleki és a fejedelmi tanács akarja veszejteni a szilaj, de nagyképessegű *Bánffy Dénest* a hóhér pallósa által, egyetlenegy férfias, bátor akarat akarja megmenteni Erdélynek a nagy fiát és ez a Bornemissza Anna nemes, női szíve. Teleki Mihály a rettentetellen kormányzó lehajtja a fejét, amikor *Bánffy Dénes* ártatlan véréért számoltatja meg Bornemissza Anna a fejedelmi tanácsot:

„Kigyelmed, — Teleki, kivevé a fejedelem kezéből a kormánypalcát s pallóst adott a helyébe, hogy azzal kezdjen uralkodni, de tudja meg kigyelmed, hogyha a fejedelem szívéhez nem hagynak férközni, a pallósnak állok a útjába s valahányszor leaarnak vele sújtani, a csapás és az áldozat között engem fognak találni. Ti pedig, akik olyan nagy urakká lettetek — jusson eszetekbe, hogy ahányszor fordul a kerék fölfelé, annyiszor fordul alá is s amit ítélték ma másra, holnap az fog végrehajlatni *Rajtatok!* Ti ármány-szövő főurak, akik reszkető szívetekbe pohárral töltitek a bátorságot, gondolatok el és borzadjatok el, hogy azokban a serlegekben, amiket kezeitek érintenek, nem bor, hanem ártatlanok vére habzik!” Így tudott beszélni egy asszony húsz férfi előtt, hajdan Bornemissza Anna idejében.

Vagy hallg ssálok meg újra — egy” más alkalommal, milyen okos szívvel tudott beszélni Bornemissza Anna, mikor a moldovai, román fejedelemasszonyt, *Ghica* hercegnőt védi meg a nagytanácsban, kinek férjét a török a moldovai vajdaszékéből elűzte a her-

cegnőt pedig a török túsul követelte Apaffy fejedelemtől. „A kérelem rövid, — mondja Bornemissza Anna — egy szerencsétlen nő, kire a Sors Ura nem tartá elégnak csak egy csapást, elveszté egy napon férjét, hazáját, birtokát, — a pusztá életéért könyörög. Erdély sorsa a tietek, de a becsülete a mienk a nőké. Ő irgalomért könyörög, én Erdély becsületéért esedezem!” — S mikor a tanács habozik oltalmába venni Ghica hercegszszonyt a török szultántól való félelem miatt, Bornemissza Anna kezeit összekulcsolva így folytatja a beszédjét: „Hajdan bátorság volt a hazafiúi erény, most gyávaság az. Ha elfogadtátok a díszes polcot, legalább ne vetetek volna nőt magatokhoz! Vagy ha tudjátok ezt, mi sors vár reánk! Tudjátok nejeiteket megölni előbb! Hiszen, ami megtörténhetett egy Ghica hercegnővel tegnap, megtörténhetik Kornis és Csáky, meg Bélyd nejeivel holnap, hogy a férfiak hibája miatt őket viszik rabságra, őket viszik a vérpadra! Itt állanak nejeitek, lányaitok — húzzátok elő azt a gyáva kardot s ha férfit nem mertek vele...!” Hangja elcsuklott s beszédjével igazat adott a harmadik főerényének.

Edesanyai szeretete egyúttal mély, kálvinista hitével azonos. Világítsa meg ezt az 1684-ik évben kelt anyai testamentum, melyet legkisebbik fiának Mihálynak, a későbbi II. Apaffy Mihály fejedelemnek ír Bornemissza Anna. Az első, amit reáhangy fiára az, „*hogy az Istent élte minden napjában teljes ereje szerint szent alázattal tisztelje.*” Másodsor azt hagyja Bornemissza Anna fiára, hogy a református, kálvinista vallásban, amelyben születeti és eddig híven nevetett, tán orít-hatatlannal megmaradjon, ezt ne csak vallja, hanem lelkének külső és belső fényes tulajdonai által legyen annak pártfogója, gyámolója, védelmezője s e földön a terjesztője!

De ki tudná elősorolni Bornemissza Anna felejthetetlen arcképének annyi drága vonását? Emlékét hirdeti az ő gondossága folytán készült harangok ünnepi beszéde; a Jelen találkozózt szerez nemes szellemével, ahányszor Bornemissza Anna neve alatt készült szent edényekben nyújt lelkierőt, áldást és megbocsátást az úriszentvacsora áldott jegyeiben. Tetteit, példaadását átadja nekünk a történelem és a nagy regényírók feltámasztó, költői ihlete.

*

1688 augusztus 3-án hunyta le szemeit örök pihenésre Erdély legdolgosabb munkásszszonya, Bornemissza Anna fejedeleme. Erdély leáldozó napja, hatalma, aranykora letűnt — végleg — a nagyasszony halálával s az a véres napkorong, ami a kép háttérben megvillan, már nem nap többé, nem melegít, mert a nap már mélyen a horizont

alatt jár, csak annak megtört szegyenpiros képe. Bornemissza Anna nincs többé. Ő volt a legutolsó, arányaiban a legnagyobb fejedelemszszony Erdély trónján. Férje augusztus 3-át így jegyezte be naplójába: „Az én szerelmes feleségemet, aki minden keserves és bajos dolgaimnak társa volt, elfelejtethetlen nyomoruságomra szólítá ki az Isten estve 10 óra felé, Ebesfalván.” A drága halottat Erzsébetvárosról Almakerékre vitték s az ottani templomba helyezték földi nyugalomra. Az utolsó búcsuztatót Horli István református püspök mondotta el felette a 71. zsoltár 7-ik verse alapján: „*Mintegy csudává lettem sokaknak; de Te vagy Uram, az én erős bizodalmam.*” 1908 október 6-án nagyon gondos előtanulmányok után dr. Szádeczky Lajos történettudós feltárta az almakeréki fejedelemszszonyokat és Bornemissza Anna hamvait I. Apaffy Mihály, II. Apaffy Mihály és nejeének gróf Bethlen Kata hamvaival együtt a kolozsvári Farkas-utcai református templomba hozta és méltó gyászünnep mellett két gyermeke mellett helyezte el örök, háborítatlan nyugalomra.

Kétszáznegyven éves volt ez a kép a mely előtt mi most némán meghajoltunk s Bornemissza Anna nevének emlegetésével áldoztunk egy letűnt kor női-kálvinista erényeinek. *Helyezzük el a képet szívünk legtisztább szobájába felemelő biztatással s üggyeljünk reá!*

Dr. Léva János

SZOCIALIS KÉRDÉS

A falú problémája.

Előttünk áll még az a nagy kérdés, mely a falú problémáát döntően befolyásolja: a gazdasági kérdés. Az a hullámzó gazdasági élet, melyen az utolsó húsz év alatt átment a falú népe, kétség kívül súlyos bajok és nyomoruságoknak vált okozójává. Csak egy bepillantást! A háború előtt eladósodott falú — a háború által teremtett gazdasági helyzetben (devalvációval) terheitől könnyen megsebecsül. Az értékek általalulásaival az igények nem tartanak lépést. A bevételek könnyen folynak és ezáltal a kellő gond és figyelem nélkül felnövekvő új nemzedék hozzászokik a könnyed költsékezéshez. Bekövekezik az a szágos nagy gazdasági válság, mely legnyomasztóbban a falú életét sejtolja meg. Megváltozik a falú képe és az új helyzet a nagy leszegényedés belyegét nyomja arculára. A már igényesebbé vált, könnyebben költsékező falú népe mindenütt megmaradt kis tőkéjét éli. Sajnálatos tény, hogy népünk bevételeit nem igen erik utóli kindásai. Ez az állapot ingerlékeny és lázadózóvá teszi. Ez okozza a szellemi dolgoktól való iszonyát is. A megindított leszegényítési folyamat alatt faradt nyomott néphangulat teremődik, mely még az ifjúság arcáról is letöri a gerű és vig kedély vonásait. Ez az

Fosdick, az ismert amerikai igehirdető számára új templomot készülnék építeni Newyorkban az egyetem közelében, mivel az a templom, amelyben prédikálni szokott, nem tudja befogadni az odaözönlő hallgatóságot. Valóságos versengés folyik a helyekért, amikor ő prédikál. Négy héttel az istentisztelet előtt jegyet kell szerezzen az, aki helyhez akar jutni.

A kínai keresztyén egyházak gyűlése, melyet múlt év májusában tartottak Szivalanban, kimutatta, hogy négy provinciában a kommunisták körübelől 30 templomot tettek tönkre. A legkisebb veszteség a templom összes mozdítható felszerelési tárgyainak szétbordása. Sok esetben az ajtók, ablakok, padok szétörtettek. 10 templom földig leromboltott. Három prédikátor, továbbá egy presbiter, hat diakonus és husz egyházi tag ölelt meg.

A mohammedán ifjak Egyiptomban, Palesztinában és Szíriában a keresztyén ifjúsági egyesületek mintájára szervezkedik, azzal a különbséggel, hogy ők nem keresztyének. A péntek napnak a megünneplésére nagy súlyt helyeznek, hogy ezáltal a zsidóktól és keresztyénektől magukat megkülönböztessék.

A kivándorlás Kinából a polgárháborút követő éhínség következtében hihetetlen méreteket öltött. A hatóságok megakadályozzák, hogy a külvilág idejében értesüljön azokról a szörnyűségekről, amelyek a szegény népet sújtják. A kiszivárgó hírek így is borzalmas állapotokról szólnak. Házakat rombolnak le, hogy gerendáikat megegyék és eltűzeljék. Az igás állatok egészen eltűntek, a rablók lettek az urak egész vidékek fölött. A gyermekeket nem ritkán eladják. Némely vidék 1927 november óta élelem nélkül van. Ezért sok millióra megy a kivándoroltak száma és egyes tartományok lakóinak 60 százaléka elhagyta vagy elhagyni készül otthonát.

A reformátusok Lettországbán. Lettországbán (Latviában) két ref. gyülekezet van, az egyik Rigában, a másik Mitauban. Emellett Libau városban kb. 20 ref. család él. A rigai ref. egyházat a XVIII században németek és hoilandok alapították, most kb. 1000 lélekből áll, közülük a legtöbb balti német, mörök, svájciak és dánok, utóbbi időkben sok pétervári emigráns is csatlakozott hozzá. Van templomuk és házuk. A ref. egyházközség a háború előtt gazdag volt, 1919-ben a templomot összelövéldözték és elpusztították. Mitauban a ref. egyházközség csak 60 tagból áll s így nem tud papot tartani, s a rigai lelkész jár ki oda havonta egyszer. Érdekes, hogy a mostani gyülekezet a kurlandi herceg udvarából nőtt ki, mert a kurlandi hercegek feleségei reformátusok voltak s ilyeneket gyűjtöttek maguk köré. A rigai, egyetlen lelkész 1919-ben a bolsevikiek elfogták és a fogságban meghalt. Ez a lelkész 30 évig szolgált ott Istent. Az áltána jövő lelkész négy évi ottani működés után hirtelen elhalt, azóta a gyülekezetnek nincs lelkésze.

Ilyen küzdelmek közt és egyedülvalóságban élnék ref. testvéreink másutt. Nem merül-e fel bennünk a kérdés felelősek vagyunk-e értük és tehetünk-e valamit érdekükben?

Braziliában a protestánsok két nagy csoportban vannak németek és bennszülöttek. A bennszülött prot. egyház amerikai misszionáriusok munkájának eredménye s kb. 340 egyházközséget, 33.000 felnőtt egyháztagot és 190.000 vas. isk. gyermeket foglal magban, akik különböző prot. felekezetekhez tartoznak. A ref. felekezet 128 egyházközséget, benne 80 lelkészt számol, lapja hevesen harcol a katholicizmus, spirítizmus, tánc, szerencsejáték és dohányzás ellen.

Az egész világ evangélikusai nagy ünnepeket szenteltek jan. 20-án annak emlékére, hogy a Luther Márton Kis Kátéja, mely az egész világon el van tejedve, 400 esztendővel ezelőtt jelent meg. Ugyanekkor jelent meg a Nagy Káté is. A Luther Kátéi épen olyan fontos irata a lutheri egyháznak, mint a mi ref. egyházunknak a Heidelbergi Káté.

A baseli missziói társaság megnövekedett munkacsoporttal rendelkezik ez évben. Most 22 új misszionáriust küldött ki, ezzel munkásai száma 271-re emelkedett. Munkássága az Aranyparton (Közép-Afrika) ez évben lesz 100 éves.

Valamint Isten a maga szabad akaratából meghatározott törvényének rendje, intézkedése és javallása nélkül semmit nem tészén, hanem mindeneket előre elhatározott tanácsából, előtudatából és előrendeléséből cselekszik, igazgat és kormányoz: úgy az egyház... sem nélkülözheti a törvényes, tartozott és jogos rendet.

II. Debreceni Hitvallás.

Minő különbség van a közt, ha valaki az egyháztól elszakad, vagy ha azon hibákat óhajtja kijavítani, melyek magát az egyházat elrúttítják.

Kálvin.

Jaj a világnak, ha Krisztust inkább akarja harcra bírni, mint az általa nyújtott békét magához ölelni. Mert az, aki nem türi el, hogy Krisztus megjavítsa, bizonyára meg fog törni.

Kálvin.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóinkat ismételten kérjük, hogy saját építő munkájuk érdekében egyházközségeik intelligens, vezető szerepet betöltő tagjainak figyelmét lapunkra hívják fel. Hálások leszünk, ha az ilyeneknek címét közlik velünk, hogy részükre mutatványszámokat küldjünk.

Munkatársainknak szives figyelmébe ajánljuk, hogy cikkeiket lehetőleg lapunk méreteihez alkalmazzák, hogy azt újabb meg újabb írásokkal váltózatossá tegyék.

Dr. J. K. Azt hiszem, hogy a leveledben jelzett igényeknek lapunk még jelenlegi formájában is megfelel. A revue-re való áttérés nemcsak nagyobb anyagi biztosítékot kíván, hanem sokat rontana a lap aktualitásából is. A rovatokra és tartalomra vonatkozó tanácsaid megszívlelésre méltók, de az egyházmegyék felsorakoztatása a munkára sok nehézséggel járna, amiket, úgy gondoljuk, hogy egy minden felől összeverődött lelkes munkatársi gárdával mégis elkerülhetnénk.

H. J. Ime, a cikket hozzuk is. Örvendünk, hogy lapunkat szívesen fogadja és reménységgel nézi munkája elé. A névjegyzéket várom. A polemiától nem félünk, de nem is keressük azt. Jelszavunk a 2. Kor. 6. r. 7. v.

A. L. A beküldött címekre mutatványszámokat küldtünk. Buzgólkodásáért hálás köszönet.

K. A. Cikkedet megkaptam, felfogjuk használni. Az említett ügy ne bántson s egy percig se nyugtalanítsa lelkedet. Sokkal fontosabb és szentebb feladatokra hívott el minket az Úr, minthogy a némelyek előtt olyan kedves személyeskedéssel fecsérjünk el időnket. Ha egy szent, egyházi érdek forog kockán, azért nem lehet eleget harcolni, de belekapaszkodni egy személyes sértésbe s azt hónapokon keresztül újra, meg újra felmelegíteni, meddő dolog. A „ius murmurandi” nemcsak kiváltság, hanem sokszor alkalmatlan teher is és akadálya Isten országának.

A szerkesztésért felel: Dr. NAGY GÉZA.
